

Voorzitter

Mevrouw **Agema** (PVV): Wij krijgen toch wel twee minuten spreektijd?

De **voorzitter**: Ja, maar dan is het toch altijd nog korter dan een spoeddebat. U snapt mij best en de anderen ook.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Heel voorzichtig wil ik het toch even over de stemmingen hebben. Is het de bedoeling dat de leden weer al hun donderdagavondverplichtingen in den lande afzeggen? Ik wil graag snel kunnen stemmen over dat punt. Het gaat namelijk iedere week zo en het is niet meer te organiseren.

De **voorzitter**: Het spijt me, maar daar gaat u niet over. Ik kan geen spoeddebat plannen. De commissie beslist zelf of er een AO of een spoed-AO zal worden gehouden. Er is aangekondigd dat er wellicht een VAO aangevraagd zal worden. Stel dat dit allemaal gebeurt – ik zie de heer De Vries ook al knikken – dan zou het VAO om 17.30 uur kunnen worden gehouden en dan zouden wij, als dat nodig is, daarna meteen kunnen stemmen. Daar hoeft u niet op te reageren, mevrouw Agema. Ik kan het u alleen meedelen, want het is allemaal nog kijken in een glazen bol. Wij weten het nog niet.

De heer **Van Haersma Buma** (CDA): Als het zo gebeurt, gebeurt het zo, maar dit huis draait volkomen dol.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): Sorry, voorzitter, er was even enige verwarring. Ik had begrepen dat wij nog een brief zouden krijgen van de staatssecretaris. Naar aanleiding daarvan zouden wij een procedurevergadering en een AO houden. Zojuist is ons een procedurele brief van één alinea in handen gedrukt. Volgt er nog een inhoudelijke brief of gaan wij een spoed-AO houden over één alinea?

De **voorzitter**: U vraagt mij dingen waar ik echt geen verstand van heb.

Mevrouw **Van Miltenburg** (VVD): U concludeerde dat er een AO plaats kan vinden, terwijl ...

De **voorzitter**: Welnee, ik heb het zelfs over een glazen bol gehad. U dicht mij dingen toe die ik helemaal niet kan.

Het woord is aan mevrouw Vermeij.

Mevrouw **Vermeij** (PvdA): Voorzitter. Ik wil graag het verslag van het algemeen overleg SUWI-onderwerpen op de plenaire agenda zetten, met dien verstande dat er geen enkele haast bij is.

De **voorzitter**: Nou, dan zullen wij volgend jaar eens kijken of daar tijd voor is. Bij wijze van spreken. Wij zullen het toevoegen aan de agenda.

Het woord is aan de heer De Krom.

De heer **De Krom** (VVD): Voorzitter. Ik wil u verzoeken om het verslag van het algemeen overleg Migratie en ontwikkelingssamenwerking volgende week op de plenaire agenda te plaatsen.

De **voorzitter**: Wij zullen het toevoegen aan de agenda van volgende week.

De heer **De Wit** (SP): Ik wil, met excuses, terugkomen op het verzoek van de heer De Roon. Mede namens de heer Teeven heb ik een vraag. De minister heeft gisteren in een algemeen overleg toegezegd dat hij nog met een brief zal komen over de rechtsbijstand voor mensen in het buitenland. Het hangt van die brief af of een aantal Kamerleden nog een VAO zal aanvragen. Wilt u daar in de planning rekening mee houden, als de heer De Roon dat tenminste goed vindt?

De **voorzitter**: Wilt u met de Griffie contact houden over een geschikt moment?

De heer **De Roon** (PVV): Ik wil best even wachten, maar ik zou wel volgende week het VAO dat ik heb aangevraagd, willen laten plaatsvinden.

De **voorzitter**: Ik stel voor, het stenogram van dit gedeelte van de vergadering door te geleiden naar het kabinet. Dan kan men precies zien dat men anders misschien wel vaker dan een keer naar de Kamer moet komen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij het debat over **de IJsselmeerziekenhuizen**, te weten:

- de motie-Agema over het garanderen van de bereikbaarheid van de zorg in Emmeloord (27295, nr. 128);
- de motie-Van Gerven over duurzame samenwerkingsafspraken als verplichte voorwaarde voor overheidssteun (27295, nr. 129).

(Zie vergadering van 11 februari 2009.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf.

Mevrouw **Agema** (PVV): Voorzitter. Op 23 januari vond de feestelijke opening van de dependance van het Antoniusziekenhuis uit Sneek in Emmeloord plaats. Dit was een heuglijk feit omdat de problemen in Emmeloord al negentien jaar aanhouden sinds de fusie van het Dr. Jansenziekenhuis in Lelystad. Mijn fractie is daarom heel blij met de nieuwe situatie. Wij staan achter de plaatselijke bevolking, die zegt dat zij liever naar deze nieuwe dependance gaan. Alle lokale huisartsen verwijzen ook naar dit ziekenhuis door. Wij snappen niks van de motie van de SP-fractie, die het tegenovergestelde wil: terug naar de oude situatie. Wij zullen daarom tegen die motie stemmen.

In stemming komt de motie-Agema (27295, nr. 128).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Van Gerven (27295, nr. 129).

Voorzitter

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt van 14.55 uur tot 15.30 uur geschorst.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het voorstel van wet van de leden Vermeij, Koopmans en Neppéus tot aanvulling van de Algemene wet bestuursrecht met een regeling voor herstel van gebreken in een besluit hangende beroep bij de bestuursrechter (Wet bestuurlijke lus Awb) (31352).**

De **voorzitter**: Het is een mooi moment voor de Kamer. Niet alleen omdat de minister vandaag alleen maar komt luisteren, maar ook omdat vandaag een initiatief van drie van onze leden op de agenda staat. Het is mooi dat dit recht van de Kamer wordt gebruikt. Vandaag is de eerste termijn van de Kamer aan de orde. De initiatiefnemers en de minister krijgen zo de gelegenheid om zich goed voor te bereiden op hun antwoord.

Ik heet de adviseurs van de initiatiefnemers, de heren Koenraad en Toebes, van harte welkom.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer **De Wit** (SP): Voorzitter. Over de wenselijkheid van de bestuurlijke lus wordt al langer gesproken in de politiek en in de wetenschap. Al in 2004 werd in de Tweede Kamer een voorstel aangenomen, de motie-Koopmans/De Krom, die de regering verzocht "de Algemene wet bestuursrecht te moderniseren door een mogelijkheid in de wet op te nemen om administratieve en procedurele fouten snel te kunnen herstellen". De indieners hebben het initiatief genomen om een voorstel tot wijziging van de Algemene wet bestuursrecht bij de Kamer in te dienen. Namens de SP-fractie complimenteer ik hen van harte met dit belangwekkende initiatief.

Daarmee heb ik niet alles gezegd. De SP-fractie heeft zeker oog voor het probleem dat de indieners bij de kop hebben gepakt. Wij hebben destijds voor de motie-Koopmans gestemd. Met de belangrijkste doelstellingen van dit wetsvoorstel is de SP-fractie het dan ook eens, te weten het voorkomen van nodeloos tijdsadvies in bestuursrechtelijke procedures. Geschillen tussen bestuur en burger moeten op een efficiënte manier opgelost worden, binnen een eerlijke termijn en op een eerlijke manier, zodat iedere belanghebbende zijn zegje heeft kunnen doen en alle argumenten een rol hebben kunnen spelen. De rechter controleert het proces en oordeelt over de geschillen. Los van deze doelstellingen, waar niemand op tegen zal zijn, moet de wet goed in elkaar zitten. Hier en daar heb ik forse bedenkingen. Ik zal daar in het vervolg nader op ingaan, met name op de rechtsbescherming van de belanghebbenden.

De bestuurlijke lus is een extra bevoegdheid die de rechter krijgt, een aanvullend instrument bovenop de bestaande mogelijkheden. Het is goed dat het uitdrukkelijk aan de rechter is gelaten wanneer deze gebruikmaakt van de mogelijkheid van de lus. Het is een kan-bepaling.

De rechter kan het bestuursorgaan in de gelegenheid stellen een gebrek in het besluit te herstellen, behalve wanneer sprake is van hoger beroep. Dan is er volgens het voorstel sprake van een opdracht.

Mijn fractie heeft het enigszins verbaasd dat de bestuursrechters niet om advies zijn gevraagd over het voorstel. Juist omdat het de mogelijkheden van de rechter uitbreidt, ligt het in de rede de beroepsgroep in de voorbereiding te betrekken. Dat is niet gebeurd. De Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak en de Raad voor de rechtspraak zijn niet om advies gevraagd. Dat is een gemiste kans. Dat had wel moeten.

De indieners reageren hierop met de opmerking dat wij deze organisaties achteraf bij de evaluatie naar hun mening kunnen vragen. Juist bij advies vooraf was echter winst te behalen geweest. Ik ben benieuwd of de indieners er nog steeds zo over denken als in de schriftelijke voorbereiding.

In enkele bijzondere wetten van het bestuursrecht bestaat al een bestuurlijke lus of zal die op korte termijn geïntroduceerd worden. Ik denk aan de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wabo, de Wijzigingswet Tracéwet, de Spoedwet wegverbreding en de Wet ruimtelijke ordening. De nummers zijn 30844 en 31546.

De indieners zijn van mening dat hun bestuurlijke lus in de Algemene wet bestuursrecht de enige echte lus is. Daar hebben zij ook voor gezorgd door inmiddels bij nota van wijziging de bestuurlijke lussen in andere wetten te laten vervallen. Om een warboel aan lussen te voorkomen, zou je kunnen zeggen. Toch is de lus in al die andere wetten technisch gezien niet precies hetzelfde. Ik zie daarin een belangrijk verschil, namelijk de bepaling dat de lus niet wordt toegepast indien belanghebbenden die niet als partij aan het geding hebben deelgenomen daardoor onevenredig kunnen worden benadeeld. Dat is een belangrijke toevoeging waarop ik in het vervolg van mijn betoog nog wel terugkom.

Dit wetsvoorstel grijpt in in de verhouding tussen bestuur, burger en rechter. Daarbij gelden enkele uitgangspunten, zoals het beginsel dat de rechter niet op de stoel van het bestuur moet gaan zitten. Het besluitvormingsprimaat behoort bij het bestuur te liggen. Dat blijft ook zo, maar er verschuift wel wat. De rechter krijgt meer mogelijkheden om het bestuur in de gelegenheid te stellen, een gebrek te herstellen. Natuurlijk wordt in een aantal gevallen geen enkele partij daar slechter van, dat erken ik onmiddellijk. Nodeloos tijdsverlies is in niemands belang. De rechter behoudt de regie waar het eerst zo was dat de rechter een besluit kon vernietigen en bij wijze van spreken kon zeggen: u zoekt het maar uit! Maar met het behoud van de regie ontstaat wel het risico dat de rechter op de inhoud gaat sturen. Zien de indieners dat ook zo? Wat nu als een rechter bepaalt dat een gebrek alleen hersteld kan worden door een bepaalde groep of een bepaalde belangenvereniging te horen en een andere niet? Hoe definiëren de indieners het gebrek? Hoe groot mag dat gebrek zijn? En blijft het niet vreemd dat het bestuur de gelegenheid krijgt het gebrek te herstellen, terwijl de burger die een steekje laat vallen bij een aanvraag zo'n kans niet krijgt van het bestuur? Dan volgt doorgaans een afwijzing. Is dit nu helemaal eerlijk, zo vraag ik de indieners?

Dan is er nog een ander risico dat ik maar "bestuurlijke luiheid" noem. Omdat het bestuur weet dat een gebrek op een later tijdstip kan worden hersteld, kan minder